

τῶν χημικῶν δράσεων καὶ διὰ τῆς φωτογραφίας, ἥτις ἐπ' ἐσχάτων κατόρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς βαθμὸν τελειότητος, ὥστε νὰ φωτογραφῆ οὐ μόνον τὸ φωτεινὸν ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ἕτερα μέρη τοῦ φάσματος.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω στηριζόμενοι δυνάμεθα ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ σχηματιζομένου φάσματος νὰ συμπεράνωμεν περὶ τοῦ ὕψους τῆς σχετικῆς θερμοκρασίας τοῦ ἢ πλείονος φωτεινῶν ἢ ἀπλῶς θερμοαντικῶν πηγῶν. Καὶ πράγματι, ὅταν τὸ σῶμα, ἐξ οὗ προέρχονται αἱ ἀκτίνες, εἶνε ἀπλῶς θερμὸν, χωρὶς νὰ ἔχῃ φθάσῃ μέχρι βαθμοῦ διαπυρώσεως, τότε ἐκ τοῦ φάσματος αὐτοῦ θὰ ἐλλείπωσιν αἱ φωτειναὶ ἀκτίνες καὶ θὰ σχηματισθῇ τοῦτο πέραν τοῦ ἐρυθροῦ σκοτεινὸν καὶ ἀπλῶς θερμοαντικὸν — ὅταν δὲ τὸ θερμὸν σῶμα καταστῇ διάπυρον, θὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῷ φάσματί του καὶ αἱ φωτειναὶ ἀκτίνες καὶ ὅσα περισσότερον προχωρεῖ ἡ διαπύρωσις τόσῳ τὸ φάσμα γίνεται πλουσιώτερον πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἰσοειδοῦς, ὁ σχηματισμοῦ τοῦ ὁποίου εἶνε πάντοτε τεκμήριον ὑψηλῆς θερμοκρασίας· ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἰσοειδοῦς καὶ ἐφεξῆς, ἐφ' ὅσον ὑψοῦται ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ ἀκτίνες τοῦ ἰσοειδοῦς καὶ αἱ πέραν αὐτοῦ ἀόραται χημικαὶ γίνονται ἀφρονώτεροι. Καὶ δὲν εἶνε ἴσως πολὺ ἀπίθανον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι, ὅταν ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος ὑπερβῇ ὀρισμένα ὄρια, δὲν θὰ ἐκπέμπῃ τοῦτο εἰμὴ ἀόρατους μόνον ἀκτίνες ἐξ ἐκείνων, αἵτινες εὐρίσκονται πέραν τοῦ ἰσοειδοῦς.

Ὡστε ἐν τῇ αὐξοῦσῃ κλίμακί τῆς θερμοκρασίας, τὸ θερμοαντικὸν σῶμα κατ' ἀρχὰς εἶνε ἀόρατον, βελήδον διαπυροῦται καὶ γίνεται ὁρατὸν καὶ πάλιν παύει ὄν ὁρατὸν ἕνεκα τῆς ὑπερμέτρως ὑψωθείσης θερμοκρασίας του.

Πάσας ταύτας τὰς καταστάσεις τοῦ θερμοκινουμένου σώματος μετὰ πολλῆς πιστότητος καὶ ἀκριβείας καὶ μετὰ ἐρευνῶν μάλιστα λεπτομερῶν ἐν τισὶν ἐξηγεῖ ἡμῖν τὸ ἐν τῷ φασματοσκοπίῳ σχηματιζόμενον φάσμα τοῦ σώματος, ἐξ οὗ προέρχονται αἱ ἀκτίνες.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΑΤΗ

Ὁ οὐρανὸς εἶνε ἡ βιβλιοθήκη τοῦ ἀνθρώπου, οἱ ἀστέρες τὰ βιβλία τῆς μελέτης αὐτοῦ, τὰ ὄντα οἱ χαρακτῆρες καὶ τὰ στοιχεία τῶν βιβλίων τούτων.—Μετ' ἀμυθῆτου χαρᾶς καὶ μεθ' ὑπερηφανίας ἅμα ἐθνικῆς ἀνακοινοῦμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῆς θέσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ φύσει καὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς πάντα τὰ ὄντα, τοῦτο τὸ ζήτημα τῶν ζητημάτων τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς ἀποκαλεῖται δικαίως ὑπὸ τοῦ Huxley, ἐλύθη θαυμασίως ἅμα καὶ ὀριστικῶς τὸ παρελθὸν Σάββατον οὐχὶ ὡς φαντάζεται ἀφραίνων ὁ Haeckel (βλ. **Προμηθεὺς Α'**, σελ. 335), ἀλλ' ὡς διδάσκει σωφρονῶν ὁ νέος τῆς Ἀστρονομίας Herschell ὁ ἔχων ἰδρυμένον τὸ ἐκυτοῦ ἀστεροσκοπεῖον ἐν Ἀθῆναις ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἁγίου Μάρκου (ἀριθ. 13).

Ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ «Λόγῳ» τῆς 16. Μαρτίου (σελίδι τετάρτῃ, στήλῃ πρώτῃ) :

«Ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μέγας (Γρ. μεῖζων) ἐστὶν ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐν τῇ γῇ ὑπάρχει ἡ ζωὴ, ὁ ἀνθρώπος, ὁ δὲ οὐρανὸς ἐστὶν ἡ βιβλιοθήκη, ἥς τοὺς τόμους ἱκανός, ἵνα διέλθῃ ὁ ἀνθρώπος, ἀνυψούμενος

εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων καὶ τοῦ αἰτίου τῶν ὄντων. Ἡ γῆ πρὸς τὸν ἀνθρώπον εἶνε ὡς ἡ καθέδρα (δηλαδή : τὸ σακμῖον, la chaise) πρὸς τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτῆς· ὁ δὲ οὐρανὸς πρὸς τὸν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπον εἶνε ὅ,τι ἡ βιβλιοθήκη πρὸς τὸν ἀναγινώσκοντα ἐν αὐτῇ. (Ὁ γράφων ταῦτα, φαίνεται, ἀναγινώσκει ἐν τῇ ἐκυτοῦ βιβλιοθήκῃ.) Ἡ βιβλιοθήκη ἐγένετο διὰ τὸν ἀναγινώσκοντα, καὶ οὐχὶ ὁ ἀναγινώσκων διὰ τὴν βιβλιοθήκην.»

Καὶ κατωτέρω ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι καὶ ἐν τῇ αὐτῇ καὶ τῇ ἐπομένῃ στήλῃ :

«Διατί ἀπίθανον, ὅτι ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν μέγαν κόσμον εἰς σχολεῖον τοῦ ἀνθρώπου, τοὺς ἀστέρας εἰς βιβλία μελέτης αὐτοῦ, τὰ ὄντα εἰς χαρακτῆρας καὶ στοιχεῖα, ὅπως τοῦτον ἀνυψώσῃ καὶ τελειοποιήσῃ θέμενος ἐπὶ τῆς μικροσκοπικῆς ταύτης γῆς, ὅπως ἀπὸ τῶν μικρῶν ἀνυψώσῃ εἰς τὰ μεγάλα, ἀπὸ τῶν ταπεινῶν εἰς τὰ ὑψηλά, καὶ διδάξῃ αὐτὸν διὰ τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν φυσικῶν τῆν ταπεινῶσιν ἅμα καὶ τὴν ἀνυψώσιν, καὶ τὸν νόμον καὶ τρόπον τῆς ἀπὸ τῶν ταπεινῶν ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἀνυψώσεως αὐτοῦ καὶ ἀνόδου.»

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ ἡμετέρου Herschell οὐ μόνον πᾶσαν δυσχέρειαν αἰρεῖ, ἀλλ' ἐξηγεῖται προδήλως καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν λάμπουσι λάμπιν χρυσοῦν οἱ ἀστέρες, οὐδὲν ἄλλο βεβαίως οὐσαν ἢ τὸ χρυσοῦν δέμα τῶν βιβλίων τῆς τοῦ ἀνθρώπου μελέτης. Περιεργόν τι δ' ὅμως συμβαίνει ἐν τινὶ βιβλίῳ τῆς οὐρανίας βιβλιοθήκης, δηλαδή ἐν τῷ ἀστέρῳ τῷ καλουμένῳ Κρόνῳ, φέροντι, ὡς λέγουσιν οἱ ἀμαθεῖς ἀστρονόμοι, **δακτύλιον**. Ὁ δακτύλιος οὗτος οὐδὲν ἄλλο τῷ ὄντι εἶνε ἢ ἡ ταινία, δι' ἧς σημειώμεθα τὰς τοῦ βιβλίου σελίδας, ἐκφυγοῦσα τυχαίως ἐκ τῶν κεκλεισμένων τοῦ οὐρανοῦ βιβλίου φύλλων καὶ περιελίξασα εἶτα ἐλλειψοειδῶς τὸ χρυσοδέτον τοῦ Κρόνου περιβλήμα.

Εἶνε ἀληθῶς ἴδιον πάσῃ περινενοημένη καὶ υπερφυσεῖ θεωρίᾳ τὸ λύειν εὐχερῶς οὕτω καὶ ἀποστομωτικῶς πάντα τὰ καθ' ἕκαστον ζήτηματα. Λυσιπρὸν δὲ μόνον εἶνε ὅτι τοιαῦτα θεωρίαι, τιμῶσαι ἀληθῶς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, καὶ ἀποδεικνύσαι αὐτὴν πάντη ξένην πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Δαρβίνου ὑποδειχθεῖσαν καταγωγῆν, ἀξιοῦνται παρ' ἡμῖν συνήθως τῆς τύχης, ἥς καὶ ἡ τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ φωνή. Ἀλλὰ τὰ πράγματα πάντως ἐν βραχεῖ μεταβληθήσονται—μὴ ἀελοπιζόμεθα—καὶ ἐκάστῳ τὸ προσήκον ἀποδοθήσεται.

Ἰσπερὶ γράφον.—Κατὰ τὴν ἐκτεθεισάν νέαν ἀστρονομικὴν θεωρίαν ἐξηγοῦνται ἀρίστα καὶ αἱ πολυθρόνητοι nébuleuses, ἐξ ὧν ἀνεκαλύφθησαν ἤδη καὶ κατεγράφησαν, ὡς γνωστόν, ὑπὲρ τὰς πεντακισχιλίαις. Αἱ nébuleuses αὗται (τὰ νεφελώματα, οἱ νεφελῶνες) οὐδὲν ἄλλο βεβαίως εἶνε ἢ σπασθεῖα συγγραφικῶν φύλλων μὴ συρραφέντων ἔτι μὴδὲ συνδεθέντων εἰς τόμον ἐν τῷ βιβλιοδετείῳ τοῦ οὐρανοῦ.—Ὡραία καὶ μεγάλη nébuleuse τοῦ Ὡριώνος, ἣν ἀτμάμαξα, διατρέχουσα 60 χιλιομέτρα καθ' ὥραν, μόλις ἤθελε διασχίσῃ ἐν διαστήματι δέκα ἑκατομμυρίων ἐτῶν (βλ. *L'au-mariou* Le monde avant la création de l'homme σελ. 38), ἐν μόνον τηλεσκοπίῳ διεπέρασε τὴν ὀμίχλην σου, εἰς μόνον παντεπόπτῃς ὀφθαλμὸς σ' ἐπεσκόπησε καὶ σ' ἐξηρεύνησε, καὶ τὸ τηλεσκοπίον ἐκεῖνο καὶ ὁ ὀφθαλμὸς οὗτος ἀνήκουσιν εἰς θεόπνευστον ἀνθρώπον ἔχοντα βιβλιοθήκην τῶν ἀστεροειδῶν οὐρανόν!!! O lux Dardaniae, spes o fidissima Teucrum!